

— akik a világtörténelem első, televízió is közvetített forradalmát éjjel és nappal figyelemmel követték és velünk sírtak, velünk örültek;
— akik levélben, lapon, távirattal vagy telefonon megkerestek minket, hogy biztosítsanak: velünk éreznek, értünk imádkoznak, sírnak és örülnek velünk együtt;

— akik fáradságot, kockázatot és veszélyt föl sem véve, testvéri együttérzésük és segíteni akarásuk segélyrakományaival vágtak neki az útnak, hogy eljőjenek hozzánk, testvérkezet nyújtva a szükség, a baj idején;

— azoknak a millióknak, akik testvéri együttérzésük és áldozatot vállalni kész szeretetük jeleként ajándékokat küldtek, vért, kötszert, gyógyszert, élelmet és ruhát és még megszámlálhatatlanul sok mindent, mert a szükségnek ezer arca van, és mennyien: magyarok, románok, németek és franciák, belgák, dánok, hollandok és svájciak, csehek és jugoszlávok, svédek és olaszok... katolikusok és protestánsok... Egytől egyig mintegy jelképezve, hogy egy európai méretű közös háznak vagyunk igazi testvériségben élni akaró lakói. Olyanok, akik egyek a szeretetben, akik sírni tudnak a sírókkal és örülnek az örülőkkel! És ez: gyönyörű! Ez szép és boldogító! Mert — jézusi.

Végül Tökés László szavaira utalva arra szeretnélek emlékeztetni: „A látványos forradalom — véget ért“. Most el kell kezdődnie egy csendes, belső forradalomnak, amelyben minékünk, mindannyiunknak meg kell őriznünk, szívünk minden szeretetmelegével újra meg újra kell táplálnunk, szeretetünk szavaival és cselekedeteivel szüntelen kell erősítenünk ezt a gyönyörű embertestvériséget, ezt a közös európai házhoz való tartozást. Soha többé el ne téphessen senki és semmi egymástól. Soha többé ne emelhesen semmilyen ármány és hatalom közénk korlátokat, elválasztó falakat, vasfüggönyöket és falakat. Maradjunk igaz testvérek tehát. Olyanok, amilyenekké ezekben a csodálatos napokban felnőttünk. Fogadjuk meg ezt, ezekben az ünnepélyes percekben, s további életünk legyen erről a leghűbb vallomás.

Ime, az Isten megsegített: elmúlt a sírásnak az ideje! Jöjjetek, nyújtunk testvérkezet — szeretetmeleget, ölelőt — francia testvéreinknek, akik velünk — sírókkal — sírtak. És most hívjuk őket testvérként: jöjjetek barátaink, mert eljött az örvendezés ideje. Örüljete hát az örülőkkel. Örvendjünk együtt. „Mert ez az a nap, amelyet az Úr rendelt, hogy örvendezzünk ezen!“ Ámen.

HÓVATARTOZÁSUNK JEGYEI

Mt 26,69—74/a
ApCsel 4,13

Az ember mindig tartozik valahova, s ez rányomja bélyegét sok esetben, sorsdöntően meghatározza életét.

Nem tehet róla: magyarnak születtem. Magyar a szívem, a lelkem, az öntudatom, s a vér, mely ereimben csörgedez; magyar az édes anyanyelvem, mint tanúsítja a szó, melyet kiejt a szám. Hovatartozásomról

áruikodik az öltözet, melyet viselek, a mindennapi táplálékomat nyújtó konyhának izei, s a dal vagy nota, mely lelkemből fakad. Hordozom hovatartozásom jegyeit.

A gyermek — a családhoz tartozik. A család rányomja bélyegét, a leggyakoribb esetben életreszólóan meghatározza „milyenségét”. Joggal mondjuk: Mutasd a gyermeked, s megmondom ki vagy, milyen szülő vagy? A gyermek is magán viseli, hordozza hovatartozásának jegyeit.

A család hatásköréből kikerülő tanuló ifjút az iskola, pontosabban neveioi alakítják, formálják tovább. Kölcsönhatásban azzal a környezettel, amelyben az ifjú él. Magától értetődően: az ifjú is magán viseli — az iskola, a nevelők, a környezet, egyszóval hovatartozásának jegyeit.

Nem kivétel a felnőtt ember sem; őt eszményei és környezete alakítja a kölcsönhatásban, s elkerülhetetlenül reanyomják bélyegüket, Megjelölik és meghatározzák.

Igy hordozzuk mindenkoron, akarva és akaratlan, hovatartozásunk jegyeit, jeleit.

Az imént felolvasott bibliai részekből nem egyedülálló eseményről szerzünk tudomást. Az Újszövetség nem csak a konkrét, egyes esetek megemítésével, de általánosan is arról tanúskodik, hogy emberek sokasága került Jézus hatása alá. Megpedig — a legtobbjuk — oly módon, hogy ez életreszólóan meghatározta őket, hovatartozásukat. Vagyis: felismertetővé tette minden körülmények között, hogy ők Jézussal voltak, Jézushoz tartoztak. Az egyik klasszikus es elég gyakran idézett példája ennek: Péter esete. A tanítványa, aki szorult, nehéz helyzetben háromszor is megtagadja Jézust. De mily hangsúlyos helyzet, barmennyire is iparkodik Péter, börtét menteni akaró szavakkal, hogy megtagadja Jézust, vagyis letagadja hovatartozását: ez mégsem sikerül neki. Annyira és oly mértékben Jézus hatása alá került már, hogy egyszerűen meddő és sikertelen marad igyekezete, minden tiltakozása, tagadása, esküdjézése. Lépten-nyomon fejsmerik: Te is Jézussal voltál! Te is Jézushoz tartozol! Viselkedésed, öltözeted és beszéded, mind-mind erről tanúskodnak. Vagy inkább: árulkodnak! Más életnelyzetben ugyan, de teljesen azonos módon ismerik fel a Jézushoz-tartozás jegyeit, az apostoiokká érett első tanítványokon, a jeruzsálemi nagytanács tagjai is. Az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv így tanúskodik erről: „Fel is ismerték őket, hogy Jézussal voltak.” — Magukon viseltek a Jézushoz való tartozásuk jegyeit, hovatartozásuk jeleit.

Ravasz László írta valahol, hogy az úrvacsora az a szertartás, amely által felismerhetővé válik Jézushoz való tartozásunk. Ha valamilyen csoda révén lehetővé válna, hogy Jézus, vagy valamelyik az első tanítványok közül megjelenjen közöttünk, belépjen az úrvacsorával élők közösségébe, akkor azonnal megértene mindent. Mindent! Mert teljességgel ismeretlen — idegen és érthetetlen — volna a kor, a hely, a nyelv, a zsol-tár... és mégis nyomban felismerne. Felismerné bennünk a kései tanítványok testveri közösségét. Azt a közösséget, amelynek tagjai magukon viselik hovatartozásuk, Jézushoz tartozásuk, jegyeit.

Meggyőződéssel vallom, hogy Jézusnak épp ez volt a szándéka, s épp ez a célja az úrvacsorának is: olyan testvéri életközösséget teremteni, melynek jegyei Jézushoz tartozásunkról vallanak. Vagyis az úrvacsorában való részesedés által Jézus azt akarja, hogy kerüljünk a hatása alá, s rajtunk is kirajzolódjanak és felismerhetővé legyenek hozzátartozásunk jegyei. Természetesen nem csak itt a templomban. Nem csak az

életnek kivételes, vagy ünnepi alkalmaikor, hanem mindenhol és mindenkor. Ismerjenek fel minket is, minden élethelyzetben, mint Pétert, mint a többi tanítványokat, hogy mi is Jézushoz tartozunk, az Ő tanítványai vagyunk. Váljanak felismerhetővé hovatartozásunk jegyei mindenki számára, mind szavainkból, mind cselekedeteinkből, egész életünk-ből. Legyen világosan érthető mindenki számára, hogy mi életreszólóan Jézus hatása alá kerültünk: jó testvérekként élünk, jót akarunk: egymásnak megbocsátunk; hitben és reményben élünk és mindenekfelett szeretünk. Így rajzolódik ki rajtunk — és válik felismerhetővé hovatartozásunk jegyeként — a jézusi ember képe.

A görög bölcsről, Platonról olvasom, hogy: „Bába akart lenni az új ember születésénél.“ Ez a fennállásának századik évfordulójára ünnep-lőbe öltöztetett, szép templom*, benne szolgáló, evangéliumot hirdető és úrvacsorát osztó lelkészei révén: ugyancsak ezt munkálja. „Bábája“, világra segítője akar lenni az új embernek, aki Jézushoz tartozik. Világra-segítője benned, bennem, mindnyájunkban, akik ez ünnepi alkalommal is körülvesszük az emlékezés asztalát, hogy áhítatos lélekkel figyelme-zünk örökszép üzenetére, hívására, s aztán útravalóként magunkhoz ve-gyünk áldott táplálékát, a kenyeret és bort. Közben pedig személy sze-rint minket keres és szólít meg ez a csöndes kérdés: Testvérem, te Kihez tartozol? Ekkor majd válaszoljunk szívünk szavával, mint minden idők igaz tanítványai: Uram, kihez is mehetnék? Nálad van az örökéletnek beszéde. Így hát: kenyér és bor, test és vér egységében, testestől-lelkes-től Tied vagyok, Hozzád tartozom. Életünk maga legyen erről a legszen-tebb vallomás. Amen.

SZABÓ DEZSŐ

HÚSVÉTHOZ VEZETŐ ÚTON

Lk 19,39—42

Húsvéthoz vezető út áldott időszaka a nagybőjt. E napokban foko-zottabban mint máskor Jézussal vagyunk. Tanítványaiként követjük, kísérfük, hallgatjuk szavát. Vele vagyunk a hosszú úton Jeruzsálem felé. Minden szó, minden esemény különleges jelentőséget nyer.

A mai vasárnap evangéliumi történetéből két mozzanatot emelünk ki. Az első, hogy tanítványait szavuk, bizonyoságtételük elhallgattatására szólítják fel. A második, hogy meglátva a várost könnyekre fakad, „sír azon“, síratja nem a múltat, hanem a jövőt.

A hallgatást kérő, parancsoló felszólításra, a kísértőt elutasító hittel, az örök reménység bizonyosságával válaszol: „mondom néktek, ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.“ Úgy miként Jákób Béthelben

* Homoródszentmárton